

Stöd för att fatta beslut

Den här broschyren berättar vilka saker som hjälper minnessjuka att välja och fatta beslut.

Innehåller
plan för stöd
i besluts-
processen!

Vem bestämmer om en minnessjuk persons ärenden?

Enligt lagen har alla självbestämmanderätt.
Det betyder att alla får bestämma om sina egna ärenden.
I lagen finns bara några få undantag till den här regeln.
Också en minnessjuk person får fatta beslut om sitt eget liv så långt det är möjligt.

En närstående person eller annan stödperson kan hjälpa om den minnessjuka behöver stöd när hen ska fatta beslut.
Andra människor fattar inte beslut för den minnessjuka.

Hur kan man hjälpa en minnessjuk?

En stödperson kan stödja den minnessjukas minne och hjälpa hen att diskutera olika alternativ.

En stödperson kan

- leta fram information
- repetera saker
- hjälpa till att ansöka om service, till exempel FPA:s vårdbidrag eller väntjänst.
- spjälka upp instruktioner i mindre bitar
- förklara svåra saker
- diskutera med den minnessjuka om att välja bostad och om hjälpmedel i vardagen.
- diskutera med den minnessjuka om vardagliga saker, som dagsrytmen eller ätandet.
- leta fram olika alternativ som den minnessjuka kan välja mellan.
- fundera tillsammans med den minnessjuka på olika alternativ och deras goda och dåliga sidor.

Ibland är det svårt för stödpersonen att ta reda på hurdana beslut den minnessjuka önskar.
Då kan stödpersonen kontakta en minnesförening och fråga hur man bäst diskuterar med en minnessjuk person.

Hur kan jag förbereda mig?

En minnessjuk person kan ofta fatta beslut om ärenden i sitt eget liv. Men ibland kan minnet vara så dåligt att det här inte längre lyckas. Därför är det viktigt att den minnessjuka gör upp ett vårdtestamente och en intressebevakningsfullmakt så länge hen ännu kan berätta om sin vilja.

Vårdtestamentet kallas också livstestamente eller vårdvilja. Det är ett papper där man skriver hurdan vård man vill ha i en situation när man inte längre själv kan bestämma om den saken. Det är bäst att göra upp vårdtestamentet skriftligt. Men vårdtestamentet gäller också om personen muntligt har berättat hur hen vill ha det.

Genom en intressebevakningsfullmakt meddelar personen vem som får sköta hens ärenden om hen senare inte längre själv kan sköta ärendena. Det kan till exempel handla om penningaffärer.

Tips till en närstående eller annan stödperson:

- Ta reda på om personen med minnessjukdom har ett vårdtestamente och/eller en intressebevakningsfullmakt. Se efter vilken information dessa innehåller.
- Bekanta dig i förväg med skriftligt material och extra information som handlar om beslutsfattande.
- Undvik att få den minnessjuka att känna sig stressad.
- Ta tillräckligt med tid på er.
- Gör anteckningar om det ni diskuterar.
- Kom ihåg jämlikhet och förtroende.
- Använd klart och förståeligt språk både när du talar och skriver.
- Berätta om goda och dåliga sidor med olika alternativ. Förklara hur de olika alternativen påverkar framtiden.

”Enligt lagen har alla självbestämmanderätt”

Hjälpande telefon – Muistineuvo, Minneslinjen

09 8766 550

(0,08 €/minut + lokalnätsavgift)

Här kan du få råd och hjälp om minnessjukdomar

Minneslinjen betjänar på svenska
på tisdagar klockan 15–17 på samma telefonnummer.

Minnesförbundets byrå

09 6226 200

Bearbetning till lättläst Outi Tulijoki,
översättsättning och bearbetning Maria Österlund

Minnesförbundet 2021

www.muistiliitto.fi/sv

Plan för beslutsfattande med stöd

Jag

kan göra val och fatta beslut som handlar om mitt eget liv.
På grund av minnessjukdom får jag hjälp med beslutsfattandet
om jag behöver det.

Den närstående person som hjälper mig att fatta beslut är:

Följande metoder hjälper mig:

- ☐ Jag får tillräckligt mycket tid när jag ska välja och fatta beslut
- ☐ Min närstående eller stödperson är närvarande när jag väljer och fattar beslut
- ☐ Jag får höra om olika alternativ.
Jag får veta hur de olika alternativen kan påverka mitt liv.
- ☐ Man talar klart, tydligt och begripligt till mig.
- ☐ När vi diskuterar olika alternativ skriver vi upp saker.
Jag kan senare läsa vad vi har talat om.
- ☐ I mitt vårdtestamente berättar jag hurdan vård och skötsel jag vill ha.
Vårdtestamentet gjordes upp _____.
- ☐ I min intressebevakningsfullmakt berättar jag
hur mina ärenden ska skötas
om jag inte själv kan göra det.
Intressebevakningsfullmakten gjordes upp _____.
- ☐ Någon annan metod: _____

Datum _____

Den här planen berättar hur du vill få stöd när du ska fatta beslut.
Du kan använda den här planen alltid när du diskuterar olika val i ditt liv.
Du kan visa blanketten till exempel för läkaren,
socialarbetaren eller din närstående.
Det här är inte ett officiellt dokument.
Du kan ha planen på samma ställe där du har andra viktiga papper.

Vem bestämmer om en minnessjuk persons ärenden?

Enligt lagen har alla självbestämmanderätt.
Det betyder att alla får bestämma om sina egna ärenden.
I lagen finns bara några få undantag till den regeln.
Också en minnessjuk person får fatta beslut om sitt eget liv
så långt det är möjligt.

En närstående person eller annan stödperson kan hjälpa
om den minnessjuka behöver stöd när hen ska fatta beslut.
Andra människor fattar inte beslut för den minnessjuka.

Bearbetning till lättläst Outi Tulijoki,
översättsättning och bearbetning Maria Österlund

Minnesförbundet 2021

www.muistiliitto.fi/sv